

فرهنگ‌سازی «پیشگیری از سوانح و تصادف‌های رانندگی»

با شعار خوب ببینیم، خوب دیده شویم، رفع استتار و رفع موانع دید در محیط رفت و آمد

آقای سعید محمدی تک آبی

«خوب دیده‌شدن، خوب دیدن، رفع استتار و موانع دید در ترافیک در زمان صلح» ایده‌ای برای پیشگیری از سوانح و تصادف‌های رانندگی و ارتقای سلامت و ایمنی صنعت حمل‌ونقل کشور به‌عنوان رکن اساسی توسعه پایدار و تحقق عینی بندهایی از منشور حقوق شهروندی است. موضوعی حائز اهمیت که به گفته کارشناسان حوزه پلیس و پزشکی قانونی، روزانه حدود ۱۰۰ میلیارد تومان خسارت ناشی از جراحات شهروندی، معلولیت و مرگ‌ومیر انسانی به کشور وارد می‌شود.

یکی از قدم‌های موثر در این زمینه فرهنگ‌سازی «پیشگیری از سوانح و تصادف‌های رانندگی» است، اما در یک نگاه اجمالی به منشور حقوق شهروندی باید گفت که این منشور با هدف استیفا و ارتقای حقوق شهروندی و به‌منظور تدوین برنامه و خط‌مشی دولت، موضوع اصل ۱۳۴ قانون اساسی، تنظیم شد و شامل مجموعه‌ای از حقوق شهروندی است که با در منابع نظام حقوقی ایران شناسایی شده‌اند یا دولت برای شناسایی، ایجاد، تحقق و اجرای آن‌ها از طریق اصلاح و توسعه نظام حقوقی و تدوین و پیگیری تصویب لوایح قانونی یا هرگونه تدبیر یا اقدام قانونی لازم تلاش جدی و فراگیر خود را معمول خواهد داشت. برای دستیابی به این هدف نیز همکاری سایر قوا و نهادها و مشارکت مردم، تشکل‌ها، اتحادیه‌های صنفی، سازمان‌های مردم‌نهاد و بخش خصوصی ضروری است. بر اساس مفاد این منشور چند سال پیش ایده‌ای تحت‌عنوان «خوب دیدن، خوب دیده‌شدن» توسط تعدادی از شهروندان اصفهانی برای پیشگیری از تصادف‌های جاده‌ای و داخل شهری عنوان شد که به دست رئیس‌جمهور هم رسید و معاونت امور حقوقی این نهاد نیز همکاری‌های شایان توجهی داشته است.

تاریخچه این بحث به زمانی برمی‌گردد که دکتر روحانی برای سفرهای استانی به اصفهان سفر داشتند. شهروندان درخواستی را به ایشان ارائه دادند که ایشان دستور اجرا دادند. درخواست این بود که در حوزه راهنمایی‌رانندگی و حمل‌ونقل دیگر لازم نیست مثل زمان جنگ همه چیز تیره و نیاز به استتار داشته باشد؛ زیرا این مسئله باعث رشد حوادث و تصادف‌های جاده‌ای و درون‌شهری می‌شود؛ لذا باید برای خوب دیدن و خوب دیده‌شدن اقدام‌های مؤثری صورت گیرد. درخواست و ایده خوب و به‌جایی بود؛ زیرا مسئله تصادف‌های رانندگی و تلفات ناشی از آن در حال تبدیل‌شدن به یک بحران است؛ کما اینکه بر اساس آمارهایی که خود راهنمایی‌رانندگی کشور آشکارا در مراجع رسمی اعلام می‌کند روزانه بین ۵۰ تا ۵۶ نفر فوت می‌کنند؛ یعنی به اندازه یک هواپیمای کوچک و این خیلی مهم است. به اندازه یک هواپیمای کوچک هر روز داریم کشته می‌دهیم؛ بدون اینکه خیلی حساسیت برانگیز باشد؛ اما کافی است یک هلیکوپتر با هشت سرنشین یک جایی سقوط کند؛ تا چند روز تیتیر خبرهاست؛ ولی این حوادثی که در کشور رخ می‌دهد و خساراتی که وارد می‌شود آن قدر گسترده است که کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد.

وقتی شهروندان در اصفهان آن طرح را عنوان کردند، رئیس‌جمهور دستوری دادند که این دستور منتج به یک مصوبه در دولت شد. وقتی مصوبه شد از طرف سازمان همیاری شهرداری‌های اصفهان نامه‌ای به معاونت حقوقی رئیس‌جمهور ارسال شد؛ بعد به قسمت اجرای قانون اساسی و حقوق شهروندی دستور بررسی داده شد که معاون حقوقی رئیس‌جمهور با صدور بخش‌نامه ده‌بندی، تقریباً با ۳۵ دستگاه دولتی و غیردولتی و حتی بخش خصوصی جلساتی گذاشته و طرح را تبیین کردیم؛ البته ما عنوان بحث را تغییر دادیم و یک مقدار گسترده‌تر کردیم که فقط آشکارسازی خاص به‌صورت یک جمله مبهم نباشد و تبدیل شد به این نام: «حفظ حقوق شهروندان در عبور و مرور از جاده‌ها و خیابان‌های کشور»؛ یعنی ارتقای امنیت عبور و مرور شهروندان.

براین اساس دستگاه‌های مربوطه ملزم شدند در مقررات موردعملشان موضوع استفاده از رنگ‌های بازتابنده را رعایت کنند؛ همچنین رنگ‌های متضاد در کنار هم مانند زرد و سیاه را در تجهیزات عقب و جلوی وسیله نقلیه موتوری و غیرموتوری، کلاه کاسکت موتورسواران، روپوش و کفش و کیف، کلاه، پوشاک مدارس، ویلچر و عصای معلولین الزامی کنند.

ایده مربوطه بحث جدیدی نیست و در کشورهای پیشرفته اجرا شده و به‌عنوان مثال، در کشورهای اروپایی حتی برای حیوانات اهلی‌شان هم که در جاده‌های روستایی تردد دارند پوشش خاصی روی حیوانات مثل طیور می‌گذارند که در گذر از جاده‌ها قابل‌رؤیت باشد. خوب وقتی در کشورهای اروپایی تا این حد از رنگ‌های خاص برای حیواناتشان استفاده می‌کنند، طبیعتاً درباره انسان‌هایشان به نتایج مطلوب‌تری رسیده‌اند که چه کار کنند تا در حوزه رانندگی وسایل و تجهیزات و نفرات به‌راحتی در معرض دید رانندگان قرار بگیرند تا مبادا مخاطرات و تصادفات رخ دهد.

با توجه به اینکه پیشگیری خصوصاً در این امر نقش مهمی در کاهش چشمگیر تلفات و آسیب‌های گوناگون اجتماعی و اقتصادی دارد به نظر می‌رسد اگر برای این طرح الزام‌هایی در نظر گرفته یا حتی تبدیل به قانون شود دیگر در اجرای آن سهل‌انگاری صورت نگیرد. اگر کلمه قانون را به مقررات اصلاح کنیم، بهتر است. برای اجرای این طرح گاهی و در مواردی اصلاً نیازی به قانون‌گذاری نیست؛ بلکه با اصلاح مقرر (بخشنامه-مصوبه یا دستورالعمل) می‌توان به هدف موردنظر رسید. گاهی حتی به این هم نیازی نیست و فقط باید نظارت بر اجرای قانون به‌صورت صحیح صورت گیرد.

اگر این طرح تبدیل به قانون شود هم به بهانه‌های مختلف مورد بی‌اعتنایی واقع نمی‌شود و از طرفی طبق صحبت خودتان با تغییرات مدیریتی و دوره‌های همواره لازم‌الاجرا خواهد بود.

به‌طور معمول با تصویب قانونی خاص نمی‌توان طرحی به این گستردگی را که با بسیاری از دستگاه‌ها مرتبط است به‌طور کامل اجرا کرد. در خصوص وظایف بعضی از دستگاه‌ها نیاز به اصلاح قوانین موجود داریم و در برخی موارد به قانون جدید نیاز است و در پاره‌ای موارد قانون کافی وجود دارد؛ فقط باید آئین‌نامه آن را اصلاح یا به‌طور کامل آئین‌نامه موجود را اجرا کرد. اتفاق خوبی است. کار معاونت حقوقی هم به‌عنوان یک مهندسی قوانین و مقررات این است که به دستگاه‌های مختلف کمک کند تا هر جا به مقرر یا یک دستورالعمل لازم‌الاجرا نیاز باشد همکاری لازم صورت گیرد؛ لذا این ایده نیز در هیئت دولت و وزارتخانه یا نهایتاً به مجلس خواهد رفت و به یاری خدا به تصویب می‌رسد؛ البته تا حدی این کار انجام شده و مکاتبات بسیار زیادی با دستگاه‌ها صورت گرفته است و به سمتی رفته‌اند که بعضی موارد را اصلاح کنند؛ کما اینکه در استان اصفهان از بعضی طرح‌های مربوطه رونمایی هم شده، اما متأسفانه چون جنبه عمومی ملی ندارد فاقد آن اثربخشی لازم است یا در استان سمنان به‌صورت پایلوت اجرا شد.

امیدواریم با کمک رسانه‌ها با فرهنگ‌سازی و انتشار اطلاعات در خصوص این طرح با هدف کاهش تصادف‌های رانندگی در کشور لاقلاً یک موج فکری و ذهنی و بعد عملی ایجاد شود و به این سمت برویم که با کمترین هزینه می‌توانیم جلوی بیشترین هزینه‌ها را بگیریم.

جالب توجه است که پیشگیری از بروز بسیاری از نابسامانی‌های کشور از جمله نقض و تهدید امنیت عمومی در حوزه حمل‌ونقل و رانندگی، بی‌نیاز از صرف بودجه کلان و صرفاً با اعمال مدیریت صحیح قابل انجام است. با نظارت صحیح و کامل بر اجرای قوانین و مقررات موجود و در صورت لزوم تدوین مقررات لازم‌نه‌تنها تلفات رانندگی کاهش می‌یابد، بلکه با اجرای دقیق این طرح، تولید و اشتغال مبتنی بر تکنیک (فناوری) استفاده از رنگ در استان‌ها رونق می‌یابد. کشورهای توسعه‌یافته با توجه و اهمیت دادن به یک موضوع ساده یعنی تأثیر رنگ‌ها در محیط و قدرت آشکارسازی بعضی از آن‌ها و با استفاده از رنگ‌های متضاد و بازتاباننده نور و شبرنگ‌ها در عوامل مؤثر محیط رانندگی توانسته‌اند به میزان زیاد سوانح و تلفات رانندگی خود را کاهش دهند؛ به همین جهت اجرای کامل طرح موصوف در کشور ما نیز به‌عنوان یکی از الگوهای مناسب، کم‌هزینه و موفق می‌تواند در کاهش فراوان تلفات انسانی در بخش حمل‌ونقل و رانندگی کشور که تقریباً بحرانی می‌شود مؤثر باشد.

توجه داشته باشیم:

در هنگام پیاده روی "عابرین سیاهپوش حتی در روز آفتابی در سایه درختان و اجسام و در شب (به ویژه در ایام سوگواری) استتار هستند."

عابرین خاکستری پوش در محیط‌های رانندگی (به رنگ خاکستری) استتار هستند.:

و در روزهای برفی، عابرین سفید پوش در محیط برفی استتار هستند.

منبع خبر: روزنامه نسل فردا شماره ۵۷۵۷

روابط عمومی سازمان همیاری شهرداری های استان اصفهان